

Naročnin:
40 din., i
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
rat ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprete reklamacije so poštne proste.
Telefon interurban št. 113.

21. števil.

Maribor, dne 18. februarja 1924.

Letnik XVI.

Krvave napovedi.

Po sklepu rimske pogodbe, ki se danes menda le začne obravnavati v parlamentu, so se režimovci začeli hvaliti, da imajo sedaj »proste roke«, ter da se lahko vse pripravi na mnogo ostrejšo srbsko politiko na znotraj in izven države. Beograd je začel kazati svoje »proste in močnejše« roke napram Hrvatim in Slovencem in po mnogih beograjskih listih čitamo že več dni zaporedoma raznovrstne napovedi obračunov z zunanjimi neprijatelji, v prvi vrsti z Bolgari.

Tako je na primer beograjska »Politika« napisala dne 13. t. m. članek »Krvavo proljeće« (spomlad). S tem člankom se hoče dokazati, da Bolgarija izživa ter organizira velike komitske čete, ki bodo takoj, ko skopni sneg, udarile na naše ozemlje. Od »raznih strani« se natančno opisuje, kaj je vse sklenil bolgarski in makedonski obrambni svet in kako je vse pripravljeno za makedonski pohod kakor hitro zima malo popusti, najdalje pa do začetka aprila. Nadalje vedo povedati, kako se v Valoni sestajajo bolgarski, turški in arnavtski odposlanci, na Dunaju pa zopet arnavtski komit Barjam Cur, makedonski Protogerov itd. vsi v svrhu posvetovanja skupne akcije proti naši državi.

Vsa ta poročila »raznih strani« smo našli že nešteto krat po beograjskih listih, datum je sicer vedno spremenjen, podrobnosti so pa čisto iste in zelo značilno je, da se take vesti in napovedi tedaj pojavijo, kadar je vlada v veliki zadregi. Naša javnost ni več tako naivna, da bi verjela vsem nerodno skovanim alarmantnim vestem in da ne bi opazila pravega namena vseh takih senzacij. Hujskanje na vojno z Bolgarijo je že stara in zelo obrabljena stvar in naj se srbska javnost tudi zavede v trajno bojno razpoloženje proti Bolgarom, imajo za nas Slovence in Hrvate vsi taki alarmi samo gotove znake, da gre vladi posebno trdo za njen obstoj in da hoče prikriti posebno temne točke svojega protinarodnega dela.

Sedaj ko ogroža vlado ustanovitev opozicijskega bloka je tendenca vseh alarmov in krvavih napovedi še posebno prozorna. Vsa srbska javnost, radikalna in demokratska, je v vprašanjih zunanje politike še vedno zelo složna na Pašičevi strani. V tem pravcu najdemo tudi odgovor na vprašanje, zakaj se demokratom prav nič ne mudi z nastopom opozicijskega bloka. Tajnik HRSS dr. Krnjevič je te dni izjavil, da se voditelji najmočnejše opozicijske stranke, to je demokrati ne strinjajo s tem, da bi se vlada zrušila na rimskem paktu. Če bi Radičevci sedaj prišli v parlament, bi demokrati glasovali za rimsko pogodbo, ker bi jih potegnil za seboj ad hoc ustvarjeni srbski blok. To je zvedel in spoznal v Beogradu zagrebški odposlanec.

Pašič dobro pozna enodušnost srbske večine glede zunanje politike ter spretno izkorišča to razpoloženje tudi v notranji politiki. Odkar je prišel iz Rima se še ni odkrito dotaknil vladnih poslov. Več dni bolan v svojem stanovanju se pojavi šele potem v kabinetu, ko se je začel zunanji minister dr. Ninčić resno kosati z njim v politični bolezni. V kabinetu pa tudi ni nikogar sprejel ter se je očitno le za to pojavil, da bi tudi Ninčića izabil iz postelje, ker pač ne gre, da bi moral sam v parlamentu zagovarjati rimsko pogodbo. — Predno Pašič politično zbolí, dobijo režimovci potrebna navodila in začnejo se krvave napovedi: domovina v nevarnosti, krvava spomlad, pred bolgarsko-komitskim navalom itd. vse to tako dolgo, dokler si Pašič s svojo vlado ne utrdi položaja. Hiobska poročila raznašajo Pašičevi sekretarji in sekretarčiči namenoma in preračunano, demokratski tisk pa kar tako iz navade vpadе v to vpitje — in Pašič je edini, ki iz vsega tega pobira koristi.

Če so smrtni sovražniki Bolgari na pohodu, si Srbi ne smejo naprtiti spora z Italijani. Radi tega pravi Srbi demokrati ne smejo z opozicijskim blokom Hrvatov in Slovencev zrušiti srbske vlade na rimski pogodbi. To je eno, drugo pa čisto naravno sledi iz tega, ter bi se Pašič radi silno »ogorčene domovine« tudi tedaj ne umaknil, če bi res enkrat nastopil opozicijski blok. Krvave napovedi pa dobro služijo tudi Pašičevemu ožjemu krogu. Oni, ki kradejo in ropajo državo, so lahko brez skrbi. Sovražna nevarnost je tako velika, da se nihče ne briga za »sitnice« — malenkosti in ministrska odgovornost izgine celo še s papirja, ker ni časa, da bi se glasovalo in pisalo o ministrskih obtožbah.

Da bodo sovražne in krvave napovedi še izdatnejše se pa po režimskih listih piše tudi na dolgo in široko o notranjih sovražnikih in da dobi velika nevarnost tudi primerno obiležje, izdaja sedaj Beograd vojaški oblast v Zagrebu nalog, naj bodo pripravljena za slučaj nemirov ob izvedbi parcelacije.

Ko se tako napovedujejo nevarnosti vseh vrst, ko nahujskani in podkupljeni demonstranti po Beogradu vpripijejo: Doli Radič, doli Korošec, smrt separatistom itd., pa oblastniška družba z umazanimi aferami ruši

ugled države sploh in mučeniške Srbije še posebej, režim pa pripravlja nove napade na narodno svobodo in imovino.

Politični položaj.

Skader nameravamo okupirati? Zagrebški »Morgen« prinaša malo neverjetno vest, da se v Beogradu bavijo z mislijo okupacije Skadra. Položaj v Skadru je za prebivalstvo v resnici obupen. V mestu vlada glad in brezdelje, albanska vlada pa se za to zelo malo briga. Zato nameravajo meščani poslati v Beograd posebno deputacijo, ki bi izposlovala, da naša država zaseže Skader. V Beogradu, kjer se je cela stvar sigurno in scenirala, so mnjenja, da bi sedaj bil pravi čas za to, ker ne bi Italija protestirala. Italijo smo zadovoljili z Reko, sedaj pa bi bila lepa prilika, da se revanžira.

Opozicija glede državne obrtne banke. V odboru za proučevanje zakonskega predloga o državni obrtni banki je predložila opozicija sledečo oddvojeno mišljenje: Minister za trgovino in industrijo nam ni hotel dati niti odgovora, niti prilike, da proučimo pravilnik te banke. Na našo zahtevo, da se določi v zakonu: 1. da bo država sodelovala s 40 odstot. kapitala; 2. da se za delničarje morejo sprejemati samo obrtniki; 3. da bodo tudi v upravi banke sami obrtniki; 4. da se prenos delnic, ki se morajo glasiti na ime, more izvršiti samo z odobrenjem upravnega sveta in samo na obrtnike; 5. da se poveča odgovornost članov uprave; 6. da se posojila smejo dajati samo obrtnikom in njihovim zadruham; 7. da se določi delokrog podružnic; 8. da se določi, po katerem redu se bodo ustanovljale podružnice in to v prvi vrsti v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Novem Sadu, Subotici in drugih večjih mestih; 9. da se državi zagotovi vsaj ena tretjina članov v upravi — gospod minister ni hotel pristati, ampak je šel preko vseh teh zahtev. Sprejeti ni hotel niti ene teh zahtev, zato smo bili v odboru prisiljeni glasovati proti. Čast nam je prositi skupščino, da te naše predloge sprejme; če bi jih pa vlada ne sprejela, naj se tako nejasen, nepopolen, času neprimeren zakonski načrt zavrne.

Nov pravilnik kuluka. Jugoslovanski klub je protestiral pri ministru za zgradbe, da oblasti v Sloveniji z največjo strogostjo zahtevajo od občin, da morajo v najkrajšem času sestaviti za leto 1924 izpiske za kuluk, čeprav se kuluk v Sloveniji ne izvaja. Minister je odgovoril, da pripravlja nov pravilnik, ki bo spremenil stare predpise in omeji izvajanje kuluka. Zato je ukrenil, da se izdelajo zapiski, ki so zato potrebni.

Po svetu.

Rusko stališče do drugih držav. V komisariatu za zunanje zadeve je sprejel komisar Litvinov zastopnike inozemskega tiska ter jim takole razložil stališče Rusije do drugih držav: »Za časa dosedanjega obstoja sovjetov je bila razširjena iluzija, da bo priznanje sovjetske vlade prineslo koristi le sovjetskim republikam, da bo torej nepriznanje nekako pritislilo na sovjetsko vlado, da izpolni razne, nanjo stavljene zahteve. Sedaj so Anglija, Italija in Norveška že opustile to iluzijo. Ne katere manjše države pa še vedno vprašujejo, do kakih kompenzacij bi bili mi za priznanje pripravljeni. — Sedaj seveda niti ne poslušamo teh vprašanj, kakor tudi ne dovolimo nikakih predpogajanj glede katerekoli vprašanja. Priznanje mora biti brezpogojno. Jasno razmerje do Italije, Anglije in Nemčije nam nudi dovolj območja za naše gospodarsko delovanje.« Na naslov Čehoslovaške je Litvinov izrekel nastopno: »Mednarodni pomen sovjetov raste od dne do dne. S političnega vidika je za male države brezpomembno, kako stališče bodo sovjeti zavzeli proti njim. V Evropi obstojajo nove države, kakor Čehoslovaška, Jugoslavija, ki so nastale za nami in ki jih mi dosedaj še nismo priznali. — Pripravljeni smo, da jih takoj brezpogojno priznamo, toda isto zahtevamo tudi od njih. Zdi pa se mi, da Rusija lažje živi brez njihovega priznanja, kakor pa one brez našega. Za avstrijsko, madžarsko in bolgarsko vlado, ki so podpisale brestitovski mir tedaj izrečeno priznanje ni razveljavljeno, četudi ona pogodba ne obstoji več. Litvinov je nato z zadovoljstvom povdarjal, da je po Angliji in Italiji tudi Norveška upostavila normalne odnose z Rusijo in je označil kot smešno pot stopanje Švedske, ki se po triletnem omahovanju še ne more odločiti za priznanje sovjetske vlade. Glede Amerike pa je dejal, da hoče ameriška vlada razpravljati o ruskih zakonih, kakor da bi smela Rusija zahtevati izpremembe v ameriški zakonodaji.

Avstrija, vzgled za Evropo. Ameriški poslanik na Dunaju Waschborn je izjavil žurnalistom in to izjavo prinaša čikaška »Tribuna« in ta se glasi: Položaj Avstrije je sedaj v celi Evropi najboljši. Poskus Zveze narodov bi se naj posnemal v vseh evropskih državah,

kjer trpi prebivalstvo pomanjkanje. Zanimanje Amerike za Avstrijo je zelo veliko in to še posebno glede gospodarskih vprašanj. Da je temu res tako, pričajo mnogobrojna vprašanja in poizvedbe, ki prihajajo dnevno iz Amerike na ameriški konzulat na Dunaju, ki se nanašajo na položaj avstrijske republike.

Polom porenskih separatistov. Ker se je nemško prebivalstvo tako odločno uprlo gibanju za odcepitev Porenja in ker zlasti Anglija zameri Franciji podpiranje separatistov, je nastopil polom in konec tega gibanja. Francija se pripravlja, da polagoma spremeni svojo politiko v Nemčiji in separatistom samim so tudi postala tla prevroča. Takoj po navalu prebivalstvu so zapustili Kaiserslautern in v Speyerju se je vršila po posredovanju medzavezniške komisije posebna konferenca, po sklepih katere so separatisti včeraj mesto zapustili ter vse predali izvoljenim krajevnim odborom.

Norveško priznanje Rusije. V soboto je bilo uradno objavljeno, da norveška vlada brezpogojno priznava rusko sovjetsko vlado in državo.

Petrolejski škandal v Zedinjenih državah. Po celi Ameriki odmeva po časopisju naravnost velikanska afera, v katero so zapleteni skoro vsi člani sedanje vlade v Zedinjenih državah in ki meče slabo luč tudi na druge voditelje republikanske stranke. Ta afera nam dokazuje, da so pravzaprav pravi vladarji Amerike veliki trusti, ki določajo tudi smer zunanje politike; ljudstvo ima še manjšo besedo, nego pri nas. V tem slučaju gre za petrolejski trust, kateremu načeljuje znani »kralj« Sinclair. Sinclair je podkupil leta 1922 državnega tajnika pri ministristvu notranjih del, Falla, da je brez vsake dražbe podelil koncesijo za eksploatacijo petrolejskih vrelcev v Teapot-Dome v državi Wyoming društvu Mammoth Oil, ki spada v interesno sfero Sinclairovega trusta. Fall je prejel za to par milijonov dolarjev podkupnine, trust si je napravil par sto milijonov dolobčica, samo država od cele kupčije ni imela nič. V istem času je podelil Fall tudi nekemu drugemu petrolejskemu magnatu koncesijo za eksploatacijo kalifornijskih petrolejskih rezervnih vrelcev, za kar mu je ta po svoji lastni izjavi plačal znatno svoto, blizu milijon dolarjev. Fall pa se ni zadovoljil samo s tem. On je kot šampinjon petrolejskih kraljev v ameriški vladi skušal uravnati tudi zunanjo politiko tako, da bi imelo petrolejsko društvo kar največ koristi. Na sklepanje pogodb s Perzijo in Rusijo glede Sahalina je vplival tako, da je dobil petrolejske koncesije v roke Sinclairov trust in na angleška petrolejska društva je skušal pritiskati z raznimi represalijami, da bi pridobil za ameriške petrolejske kralje kar največ ugodnosti. Pa ne samo Fall, ampak večina ministrov je bila od trustov podkupljena. Celo afera je sedaj pograbilo časopisje demokratske stranke, ter kuje iz nje strahovito orožje proti republikancem za bodoče volitve. Demokrati dolžijo celo umrlega predsednika Hardinga, da je bil podkupljen od »petrolejcev« in celo o sedanjem predsedniku Coolidgeju pravijo, da nima popolnoma čistih rok. Fall se je še prej umaknil iz političnega življenja ter si kupil v Kaliforniji velikansko veleposestvo. Časopisje sedaj zahteva, da se Falla in ostale kompromitirance zapre ter postavi pred sodišče. Celo afera pa služi kolikor toliko tudi nam v tolažbo, ker vidimo, da celo v ameriški vladi diši po korupciji, ne samo v naši.

Beleške.

Sličice iz parlamenta. V beograjskem parlamentu so čisto zelo zanimivi in silno galantni pomenki med srbijanskimi politikami. Ze zadnjič smo poročali, kako je prišlo do razgovora vse polno korupcij in afer in kako so se srbski poslanci psovali med seboj. Demokrat Dušan Bošković iz Vojvodine je interpeliral glede oddaje zemljišče dobrovoljcem. Ko je omenil, koliko je že vse Pašič obljubljal, se je oglašil nek radikal: Pa kar Pašič obljubi, to tudi stori! — Klici iz opozicije: O, seveda, kakor vedno. — Vprašanje dobrovoljcev se mora enkrat rešiti, nadaljuje interpelant, a po Pašičevi smrti bo to že prepozno. — Minister Simonović: O, Pašič še ne bo tako hitro umrl. Demokrat Bošković: Žalibog ne. — Predsednik opominja, poslanec Bošković pa odgovarja: Če me minister izživa, mu moram odgovoriti. — Zemljoradnik Miletič govori o ministrski korupciji ter pravi: Toliko sem že slišal o protidravnih in državotvornih in mnogo sem mislil, kdo so eni, kdo pa drugi. Sedaj pa vidim, da se protidravnega naziva one, ki ne kradejo, državotvorni so pa oni, ki izkoriščajo razna podjetja. — Radikali po koncu ter vpripijejo, naj dokaže, naj imenuje imena. Poslanec Miletič imenuje par imen ter pristavlja: prej še celih hlač ni imel, sedaj pa ima milijone. — Pameten človek, pa si je opomogel, odgovarjajo radikali. — Pri nas ministri — nadaljuje govornik — ne predstavljajo državo, temveč svojo stranko. Zato je narod tudi izgubil zaupanje v državo. Proti ministrom treba naperiti zakon o zaščiti države. Iz ministrskih klopi prihajajo vse afe in tu imamo forum,

ki fabricira lopove v državi. — Radikali se silno razburjajo, posebno pa še bivši poštni minister Žarko Miladinović, ki dobi od poslanca: Od vas še danes smrdi bencin, Vi ste bili edini minister, ki ni vedel kaj dela! Med vami in menoj je ta razlika, da jaz državi nisem ničesar ukradel, vi ste pa! — Bivši minister Miladinović utihne, zato pa tembolj vpijejo drugi radikali, poslanec Miletič pa vsem zabrusi: Vsi vi v klubu ničesar ne storite proti korupcijam in zlorabam, vedno trobite svojo: glasamo za vladu, glasamo za bradu, glasamo za zakon o redu i radu i za one, koji kradu. — Z grožnjami in vpitjem se poslanci razhajajo, predsednik zvoní, da bi vsaj v miru naznanil novo «sednico». Sicer ga nihče ne posluša, pa tudi ni potrebno, ke bi za celo vrsto sej dali prepriči in umazanosti dovolj snovi. Če koruptni režim kmalu ne pade, bodo grožnje in pretepi edina retorika v skupščini in v njenih prostorih bi se prav dobro obnesla tudi podružnica kake zavarovalnice na življenje.

Cenzuriran in zaplenjen Masaryk. Zagrebški dnevnik «Hrvat» je doživel te dni 61. zaplenitev v eri beograjske «slobodne štampe». Zaplenjen je bil list radi uvodnika, ki ima mnogo citatov iz Masarykovih del. Drugi dan po zaplenitvi je posvetil list cenzorjem sledečo notico: Beograjski ekspanenti so že zaplenili v Zagrebu slavnega francoskega pisatelja Seignobosa. — Vrag pa jim ni dal miru, hoteli so se naprej proslavljati in zaplenili so drugega velikana predsednika čehoslovaške republike Masaryka. Zaplenili so cele njegove stavke, ki smo jih citirali v uvodniku. No Masaryk se bo že potolažil, ker se nahaja v dobrem društvu — Seignobosa.

Angleška in beograjska vlada. Naši režimovci prav radi primerjajo svojo vladu z angleško ter si celo lastijo vzglede angleških državnikov in angleške politike. Ni še dolgo, ko je v parlamentu minister Janjič zavračal očitanja, da vlada pri nas radikalna stranka, ki predstavlja samo manjšino, s tem, da je rekel: V Angliji je tudi tako. Tam tvori vladu tudi stranka, ki nima večine. Dobil je dober odgovor od nekega srbskega poslanca: Samo da bi v Angliji ti pope ne sedel na vladi, temveč prepeval kje v kakem baru. — Tudi «Slovenski Narod» se čuti zelo poklicanega, primerjati angleško vladu z beograjsko. Ko je angleška opozicija dala lojalno izjavo Macdonaldu in vladi, se je «Narod» takoj postavil in pokazal: Glejte, angleška opozicija podpira vladu v interesu države, naša jo pa podira. — «Narod» najbrž vidi samo opozicijo, ne pa vlade. Če bi bila naša vlada kakor je angleška, bi jo opozicija gotovo tudi podpirala, če bi pa Angleži imeli tako vladu kot jo imamo mi, bi ja pa gotovo že prvi dan spodili iz parlamenta. Je pač težko razumeti «Narodu» in vsem drugim eksponentom režima, da se vlade v interesu države podpirajo in rušijo.

Cimex lectuarius, po slovensko — stenica, ki živi po Brehmsovem opisu najrajši v človeških posteljah in v železniških vozovih SHS države na progi Zagreb—Osijek. Tudi v najeleganterjih vagonih Zagreb—Beograd je ta žival popolnoma udomačena. Na potovanju v Osijek se je pisec teh vrst vozil skupaj z višjim železniškim uradnikom od zagrebske direkcije. Uradnik je posebno hvalil čistočo vagona, v katerem sva se vozila, jaz pa — lepoto. Po takih pogovorih, se je uradnik nasmilil nazaj in zadremal. Po preteku par minut pa se je kar nenadoma prebudil in je potegnil z vrata dve debeli stenici, ter ju shranil v snažen, bel kuvert. Jaz, pisec teh vrst sem mislil, da je gospod musliman in mu verski predpis prepoveduje ubiti živalici, a on mi je na moje tozadevno vprašanje odgovoril, da bo v noči potoval z železnico naprej proti Beogradu in bo odložil ti dve posebno rejeni stenici v salonski voz gospoda prometnega ministra. Za nakup potrebnih kemikalij, da bi se pokončalo stenice po železniških vagonih, namerič gospod minister nima kredita. (Prosto po zagrebškem «Morgen»-u).

Bankarstvo v naši državi

Po obravnavanju valutne politike in denarnega vprašanja (članek predzadnje številke) se je poslanec Pušenjak v svojem govoru o proračunu dotaknil tudi bankarstva v naši državi. kakor sledi.

Težave bank.

Dolžnost finančnega ministra bi bila opozarjati na to, da treba vpoštevati veljavne gospodarske principe in ne dvomljivo povejno konjunkturo. Kljub žalostnim posledicam se tudi sedaj finančno ministrstvo ne briga dovolj za vzpostavlo normalnih razmer, temveč je celo zadevo vzel v roke trgovinski minister gospod dr. Kojič. V intervjuu dne 13. avgusta 1923 je gospod dr. Kojič poslal novinarjem sledečo izjavo: «Što se tiče banaka, izdao sam naredjenje bankarskom odelanju, da izvrši revizijo svih banaka. Povod za to mi je dala Balkanska banka u Zagrebu. U ovo doba izgubilo se merilo, što je dovoljeno, a što nije. Ima slučajeva, gde su osnovane banke bez ijedne pare.»

Težke obtožbe napram našim denarnim zavodom, katere je podal gosp. minister trgovine, so za naše denar ne zavode ter njihov ugled v inozemstvu gotovo škodljive, ker so splošne. Zato naj bi se imenoma navedli vsi oni zavodi, ki ne razpolagajo z dovoljnim kapitalom. Ozdravljenje bank potom revizije je iz tehničnih razlogov nemogoče doseči, je utopijska. Slabe izkušnje glede revizije bank zaznamuje Središče za novčane zavode v Budimpešti, ustanovljeno leta 1896, ki je revizijo bank zavrglo. Prav tako je zavrgla revizijo bank bankarska enketna komisija v Berlinu, ki se je vršila 26. novembra

1909. Istotako so zavrgli revizijo bank strokovnjaki na Francoskem in na Čehoslovaškem.

Ne državna revizija, temveč lastna stalna kontrola bo privedla do zaželenega rezultata. Treba posnemati Čehoslovaško, katera pripravlja več zakonov in svrhu zaštite vlagateljev bank, ker le privatna inicijativa na podlagi tozadevnih zakonskih predpisov more doseči, kar je potrebno v interesu vlagateljev in ostalih upnikov denarnih zavodov.

Osobito treba zakonskim potom ugotoviti razmerje gotovine v blagajni, oziroma žiro-računu pri Narodni banki napram kapitalu in celokupnim aktivam, poostre naj se vse odredbe glede nakupa vrednostnih listin, kakor tudi določiti, koliko procentov kapitala se sme vporabiti v likvidne posle.

Narodna banka.

Valutno politiko vodi finančno ministrstvo s pomočjo Narodne banke. Vsi neuspehi v naši valutni politiki, napake, katere so se storile, so ali posledica nepoznavanja gospodarskega položaja ali pa nepripravljenosti pri izpremeh gospodarskih razmer in deloma tudi posledica nepravilne spekulacije. Narodna banka bi morala pazno zasledovati vse pojave v državnem in svetovnem gospodarstvu in pravočasno vse ukreniti, da ne pride do usodepolnih perturbacij v našem gospodarskem življenju. V sedanjih kreditnih krizi ni Narodna banka v polni meri storila svoje dolžnosti. Bati se je, ako traja ta kriza še dalje časa, nedoglednih posledic za našo trgovino, industrijo, pa tudi za denarne zavode.

Kredit, katere podeljuje Narodna banka so neznatni, z ozirom na naše potrebe. Gospodarski krogi se povzru tega še pritožujejo, da se ne podeljuje tako, da bi imela korist splošnost, temveč imajo korist samo gotovi posamezniki, gotove pokrajine, gotova mesta. Narodna banka naj podeljuje kredite v prvi vrsti v produktivne namene, osobito v ta namen, da se produkcija in izvoz pospešuje ter na ta način izboljša naša trgovska bilanca. Ti krediti naj bodo večji in stalni, izvanredni le v nujnih potrebah izvozne kampanje. Pri vsaki priliki se omenja osobito pri vseh novih obremenitvah industrija in trgovina v Sloveniji. Da se more industrija in trgovina v Sloveniji razvijati, da more živeti, potrebuje kreditov, katerih pa ne dobi od Narodne banke v isti meri, kot druge pokrajine, ter jih tudi ne dobi z ozirom na svoje potrebe.

Onevne novice.

Duhovniške vesti. Župnija Ljutomer je dobil g. župnik na Ponikvi ob južni žel. Anton Kociper. Župnija Hoče je podeljena g. Alojziju Sagaj, župniku pri St. Janžu na Dravskem polju.

Cvetke iz «Jutrove» dežele. Sedaj v ostri zimi ponuja «Jutro» dnevno javnosti svoje cvetke in policajdemokratskega «mishetlna». V 41. številki «Jutra» je tiskano, da je SLS gnusna banda. Ako pa dobi Slovenija avtonomijo, potem pa bo predsednik Slovenije kak papežev hlapec, ali pa farovaška kuharica. Takih šopkov, kakor sta ravnokar citirana, je zmožno samo osebnost glasila na 6 mesecev ječe radi goljufije in falzifikacije menic obsojenega dr. Žerjava.

Oče toži dva sina. «Jutro» javlja, da je oče Samostojne dr. Žerjav vložil tožbo zoper urednika «Kmetijskega lista» Jankota Bukovca in gospoda bivšega ministrskega kolega Ivana Puclja. Vložitev tožbe zoper dva lastna sinka je debelo poglavje iz knjige o koncentraciji naprednih sil.

Samostojna ni več «samostojna», ampak — prodana. Ravnokar pribito dejstvo beleži «Jutro» v 41. številki, ko konstatira dobesedno tole: Med zelene generale štejemo gg. Puclja, Jamnika, Bukovca, dr. Marušiča, železnikarja, dr. Fuxa, inž. Zupančiča. Vsi ti gospodje skupaj so kakor tisti profesor botanike, ki je vse rastlinstvo imel v mezincu, ko pa je prišel na deželo, ni ločil prosa od ovsu. Ti zeleni generali, ki sede po ljubljanskih gostilnah in žive od dela «svojih žuljev», imajo vse kmetijstvo v zakupu. In kdor jim ne kadi, ta je udingan bankirjem. Mi pa bomo v kratkem stopili na dan z dokazi, da Samostojna ni več «samostojna», ampak prodana. «Jutro» je postalo v svoji onemoglosti tako brez značajno, kakor v osješki ječi zaprti ter v verige vkljeni tolovaj Čaruga, ki sedaj kar po vrsti ovaja in denuncira svoje bivše tolovaške kolege. Lepa družba ti naši slovenski žerjavovci in pucljevci!

Največji dobrotnik slabostojnih. «Kmetijski list» se je v svoji naprednosti spozabil tako daleč, da je celo napadel in ošvrkal napredno učiteljstvo. Radi tega napada se je razburilo na dolgo ter široko «Jutro», v cellem uvodniku «Tabor», ata «Narod» trdi, da so ravno napredni učitelji pripomogli s svojim delom, da je SKS splavala na površje in je radi tega napredno šolništvo največji dobrotnik SKS. Dobrodelnost naprednega učiteljstva za SKS se je pa sedaj po katastrofalnem porazu samostojnih pri zadnjih volitvah izkazala kot tako «velika», da jo odklanjajo in javno blatijo po časopisju zeleni generali. Doslej se je še godilo vsaki politični stranki, ki je imela kot svoje dobrotnike napredne šolnike, presneto slabo in baš radi tega, da ne bi samostojna popolnoma zmrznila s Pucljem vred, odklanjajo dobrodelnost naprednih učiteljev. Res, čudne so te učiteljske dobrote.

Porast dinarja. «Dinar notira v Zürichu 7.55», je da nes dejstvo, ki frapira poleg nas tudi ostali svet. Ta nenadni porast je zainteresiral vse finančne in gospodarske kroge in se zelo različno komentira. Uradna poročila

so v tem oziru zelo ugodna ter razlagajo dvig dinarja kot nujno posledico intenzivnega izvoza ter zmanjšane uvoza, glasovi iz privatnih krogov so pa bolj skeptični. Tudi ti priznavajo, da se je dinar moral nekoliko dvigniti, toda sedanjí dvig je veliko prenagel ter se vrši preveč skokoma, tako, da se vidi, da je to posledica spekulacije. Dinar še bo mogoče nekoliko rastel, toda na doseženi višini ne bo ostal stabilen, ker z dvigom dinarskega kurza se niso v naši državi cene produktom prav nič spremenile, ter so ostale na isti višini, ali pa so se celo dvignile. Inozemska spekulacija, ki je dinar dvignila, sigurno s tem ni računila, zalo je jasno, da bo dinar zopet moral pasti, ker bi postali naši izvozni artikli za inozemstvo predragi. Finančni minister bi moral pravočasno zavreti dviganje kurza, z nakupom tujih deviz, ki bi mu tudi pri eventualnem padcu dinarja dobro služile. Reakcija bo sigurno sledila slej ali prej, odvisna pa bo od gospodarskega položaja in posesti tujih deviz.

Zadeva Kene—Urek. Z ozirom na razne časopisne novice v tej zadevi smo od merodajne strani ugotovili sledeče: Gospod Urek je bil pri glavni razpravi dne 19. januarja 1924 pri okrožnem sodišču v Celju radi hudodelstva javnega nasilstva po § 98 b kazenskega zakona obsojen na 1 mesec težke ječe, ker je v svojem pismu od 29. avgusta 1923 Francetu Kene v Globokem grozil z ovadbo radi tatvine in tihotapstva v namenu, da bi izsilil od ogroženca, da odloži mesto gerenta okr. zastopa Brežice, mesto občinskega odbornika v Globokem in da opusti vsako nadaljno javno delovanje, pri čemur je bila grožnja sposobna, da povzroči ogrožencu z ozirom na važnost zagroženega zla upravičen strah. Tako se je glasila obtožnica, ter je bil gospod Urek tudi v smislu obtožnice krivim spoznan, ne glede na to, če so njegovi, v dotičnem pismu napram g. Kenetu naperjeni očitki resnični ali ne. Gospod Urek se je pritožil na stol sedmorice v Zagrebu, ki bode v zadevi končno odločil. Popolnoma ločeno od te razprave je torej vprašanje: ali so očitki g. Ureka napram g. Kenetu glede tatvine in podobno resnični ali ne. Te očitke bode treba šele dokazati in se bode ta zadeva šele razčistila pred sodiščem, treba je počakati uspeh sodnega postopanja, o katerem bomo svojčas poročali.

Izginil je. Kmet Ivan Napast iz Stragovincev pri Pragerskem — župnija Cirkovce se je dne 3. t. m. mudil na Pragerskem in pil v gostilni Leskovar. Iz te gostilne je šel v drugo, kjer je pil v družbi ruskih delavcev, ki gradijo poljsko železnico iz Pragerskega proti Majšbergu. Iz te gostilne je izginil ne znano kam in do danes ga niso našli. Napast je imel pri sebi 200.000 K in se je mislil dne 4. t. m. peljati iz Pragerskega na sejm. Pred nekaj dnevi je Napasta iskalo 80 ljudi, pretaknili so vse od Pragerskega do Stragovincev, a trupla niso našli. Sumijo, da bi ga bilo ubilo radi denarja rusko delavstvo in pokopalo v sveži železniški nasip.

Protituberkulozna liga, podružnica Sv. Jurij v Sl. g. Naša podružnica že prav krepko deluje. Dne 10. t. m. je imel svoj prvi sestanek odsek za podporo ubogim šolarjem. Med drugim se je sklenilo prirediti dne 17. t. m. prvo veselico tega odseka. Izvoljeni so bili gg.: Načelnik: Pelcl Janez, posestnik, Sv. Jurij; blagajnik: Androjna Viktor, posestnik, Partinje; tajnik: Cujnik Mirko, učitelj, Sv. Jurij, ter gg.: Repa Konrad, župan, Partinje, Damiš Jan., župan Gasteraj, Rotman Janez, župan, Gasteraj, Zelenko Janez, župa, n Žitnice, Kraner Josip, župan, Malna, Zver Alojzij, posestnik, Gasteraj, Vogrin Jakob, posestnik v Malni.

Mestna gospodinjska šola v Celju se otvori dne 25. februarja t. l. Tečaj bo trajal štiri mesece ter se bo poučevalo v vseh panogah gospodinjstva (glavna predmeta: kuhanje in šivanje). Vpisovanje gojenk se bo vršilo od 20. do 22. februarja t. l. v pisarni ravnateljstva deklishe meščanske šole v Celju.

Železniška nesreča. Na postaji Čulincev blizu Zareba je prišlo do velike železniške nesreče, pri kateri je le srečen slučaj, da ni bilo človeških žrtv. Tovorni vlak iz Koprivnice, ki je imel kakih 60 vagonov, je trčil na nerabne lokomotive, stoječe na stranskem tiru. Nesrečo so povzročili progovni delavci, ki so se vozili pred vlakom na dresini, potem pa so pozabili kretinico prestaviti. Strojvodja tovrnega vlaka je v zadnjem trenutku opazil katastrofo ter skušal z vsemi močmi ustaviti vlak. Osebe vlaka je še pravočasno poskakalo z vagonov, nato pa je vlak z vso močjo udaril ob oviro. Učinek je bil tem strašnejši, ker proga na tem mestu znatno visi in ker so bili naloženi zadnji vagoni, dočim so bili oni v sredini prazni. Lokomotiva je ostala skoro nepoškodovana, vagoni so se pa vzpeli kvišku, drug na drugega ter se popolnoma razbili. En vagon je vrglo na čuvajno hišico, stoječo poleg proge ter jo porušilo. Škoda se ceni na tri milijone dinarjev.

Od vlaka povožen. Na progi med Čakovcem in Kotoribo je našel progovni čuvaj v noči od 14. na 15. t. m. od vlaka povoženega moža, kateremu sta manjkali obe nogi, vendar pa je še živel. S prihodnjim vlakom so ga prepeljali v Čakovec, njegove identitete pa niso mogli dognati, ker se ni zavedal, pa tudi ni imel pri sebi nikake legitimacije. Ni še ugotovljeno, ali se je sam vrgel pod vlak, ali pa se je zgodila nesreča slučajno. Mogoče je tudi da so ga napadli v bližini tabo-reči cigani ter ga oropali, da bi pa vsak sum od sebe odvrnili, so ga vrgli pod prihajajoči vlak.

Bitka s kačaki. V vasi Zagora na Kosovem polju je orožniški oddelek zatekel četo glasovitega kačškega vojvode Mehmeda Konjuh, na katrega glavo je bila razpisana nagrada 30 tisoč dinarjev. Orožniki so vas takoj obkolili in začela se je ogrožena borba, v kateri so imeli orožniki težke izgube. Poslali so po pomoč, predno pa je ta dospela, pa se je prebil Konjuh s četo skozi orožnike,

pobegnil iz Zagore ter se skril v nekem poslopju blizu ceste, po kateri je ravno prihajal pomožni oddelček orožnikov. Korajžni Konjuh jih je takoj napadel, ter po hudem streljanju prisilil, da so se umaknili. Potem pa so kačaki hitro pobegnili nazaj v gore, kjer so varni pred zasledovanjem.

Zenska obleka ga je izdala. Na sejm v Reč se je podal prosluli razbojnik Ramaš Derviš in sicer preoblečen v žensko. Ramaš je bil od oblasti radi tolovajstev ocenjen na 40 tisoč kron in je že enkrat pobegnil iz zapora. Kot seljakinja se je Ramaš gibal na sejmu in opazoval kupce in prodajalce, da bi jih potem na povratku oropal imovine. Na sejmšči je prišel tudi orožniški narednik, da se informira o tržnih cenah. Orožniku se je zdelo obnašanje te radovedne seljakinje sumljivo, zagrabil jo je, a se mu je prvič izvila iz rok ter skušala pobegniti, a je že bilo prepozno. Kmalu so odkrili v seljakinji tolovaja Ramuša, katerega so dobro uklenili ter predali sodišču.

Iz Maribora.

Policijskodemokratski borbav v Mariboru. Demokratje kopirajo v zadnjem času SLS na vseh koncih ter krajih. Med drugimi kopijami so začeli mesto SLS izobraževalnih tečajev prirejati demokratske politične šole. V Ljubljani je bila ena, ena pa zadnji teden v Mariboru. Demokratsko časopisje udarja na svoj veliki boben in trobi v javnost, da se je politične šole v Mariboru udeležilo celih 24 mladih demokratčkov. Starejši demokratje so ta svoj up prihodnosti po predavanjih vodili okrog po Mariboru in zaključili so politično šolanje svoje mladine v Grajski kleti, kamor so zvabili celo g. dr. Rosino, ki je po »Jutrovem« poročilu silno duhovito govoril in zadel tudi to, da je politično šolanje danes v letu 1924 nekaj potrebnega. Ko so se JDS-šolarji napili, pa so brzojavili iz Maribora v Ljubljano g. dr. Žerjavu in ga pozdravili. In ta mariborska JDS politična šola pomenja nov razmah demokratske stranke v mariborski oblasti. V upanju na enkratni razmah so demokratje res na časnikarskem papirju občudovanja vredni. Sedaj so slabi ter dragi časi in ne mora vsakdo v mesto. Demokratje pa so zopet enkrat odprli blagajno in plačali 24 šolarjem jed, pijačo ter kvartir za nekaj dni in s tem mislijo, da so poslali novorojeni borbav nad klerikalnega zmaja. Blagor bogatinom na upanju, ker njih je — policijskodemokratsko kraljestvo — brez podanikov!

Predavanje čehoslovaško-jugoslovanske Lige v Mariboru. V četrtek, dne 21. t. m. ob 20. uri priredi Liga v mali dvorani Narodnega doma predavanje s skioptičnimi slikami: »Potovanje po Slovaškem«. Vstop prost.

Razstava gradbenih načrtov v Mariboru. V svrhu propagande odpomoči stanovanjske bede in v resno opozoritev centralne vlade, je kreditna in stavbena zadruga »Mojmir« v Mariboru sklenila prireditve razstave gradbenih načrtov s posebnim oziranjem na cene malostanovanjske stavbe. V slučaju dovoljnih prijav se razstava vrši v veliki kazinski dvorani. Otvoritev dne 9. marca. Prijave za zadrugo »Mojmir« do 25. t. m. Prijavljeni načrti se sprejemajo od 1. marca dalje. Zeleti je, da se te razstave udeležijo predvsem naša domača podjetja, katerim se nudi prilika, pokazati javnosti svoje širom znano strokovno znanje, pa tudi uvidevnosti bo treba v svrhu odpomoči stanovanjske bede tudi od njihove strani primernega sodelovanja. Dobrodošla pa so tudi vnanja podjetja. Treba je pravočasne prijave na naslov zadruga. Razen neznatnih upravnih stroškov ni nobenih posebnih pristojbin. Priporočljivi so tudi na črti za priproste stavbe za okolico mesta. Najboljši projekti se po zaključku, ki je določen na 16. marca, lahko razstavijo v zadrugi pisarni, kjer so lastnikom vsak čas na razpolago. Obenem z otvoritvijo razstave se vrši tudi prvi občni zbor, za katerega se zanimajo tudi vnanji zadrugi. Med razstavo se vrše tudi predavanje.

Anketa gradbenih zadrug v Mariboru. V Sloveniji obstoja precej gradbenih zadrug ali društev s splošno koristnim značajem na podlagi samopomoči. Povojna gospodarska kriza je mnogim tem zadrugam onemogočila poslovanje v smislu svojih pravil, ker se vlada ne zaveda važnosti takih zadrug ravno v dobi gospodarske in stanovanjske krize in ker se žal za odlično socialno zvanje takih zadrug premalo zanimajo tudi občine. So pa pogoški v teh zadrugah tudi samih, ker se druga napram drugi smatrajo kot nekaka konkurenca, namesto za istovetna in za istim ciljem splošnega blagostrepeča združena podjetja potrebna medsebojne pomoči. Da se ne le dvigne ugled nego tudi moralna in gmotna moč vseh teh zadrug, se je na zadnji plenarni seji kreditne in stavbene zadruga »Mojmir« v Mariboru sprožila uvaževanja vredna misel o priliki razstave gradbenih načrtov povabiti tudi zastopnike vseh znanih sličnih zadrug v Sloveniji. To bi bila prva anketa, katere namen naj bi bil predvsem doseči skupen nastop pri centralni vladi, v svrhu povzdige gradnje v krajih, ki posebno trpe radi stanovanjske bede. V drugih državah so take zadruga že zdavno združene ter so si omogočile tudi svojo gradbeno banko. Ako se ta projekta tudi pri nas posreči si zadruga same ustvarijo podlago, da jih dobo odslej vse drugače vpoštevale občine, pokrajinske oblasti, predvsem pa država sama. Priporočljivo bi bilo, da se med tem vse zadruga izrazijo o potrebi združenja če tudi zaenkrat le v neobveznem razmerju. Glavni namen za sedaj pa naj bi bil kot rečeno skupni nastop pri centralni vladi za odpomoč stanovanjske bede ozir. povzdigo in omogočenje gradnje malih stano-

vanj. Zeleti je, če se vse vnanje zadruga v dosego tega namena zanimajo za ta načrt.

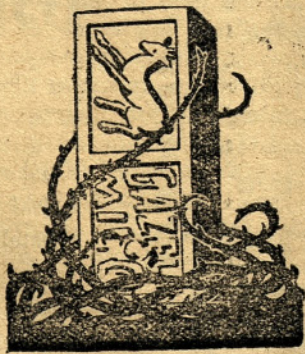
Slomškova žepna ura je na ponudbo mariborskemu Muzejskemu društvu za tukajšnji mestni muzej. Cena je precej visoka in presega gmotne moči društva. Vsak muzej pri drugih kulturnih narodih bi žrtvoval vse, da pridobi predmete tega moza, kakor je bil pri nas Slomšek, za svoje zbirke. Čim bolj se odmika čas, tem večja postaja v historični perspektivi častitljiva postava mariborskega škofa, brez katerega bi Maribor s Spodnje Štajersko nikdar ne prišel k Jugoslaviji. Prosimo torej zavedne rodoljube, in častilce Slomškove, da s prostovoljnimi darovi pripomorejo Muzejskemu društvu, da nakupi za mestni muzej uro, ki jo je nekda nosil Slomšek. Gre le za kakih 1000 D, ki jih društvo ne zmore, z združenimi močmi pa se ta svota lahko zbere. Darove je poslali ali na predsedstvo Muzejskega društva, Koroška cesta 10, ali na uredništvo našega lista. Imena darovalcev se bodo objavila, razen, če kdo ne mara biti imenovan. Pač Slomšek zasluži, da dobi v mariborskem muzeju svoj oddelček. Predsedstvo Muzejskega društva.

Podoficirji garnizije Maribor priredijo dne 23. t. m. plesni venček vseh prostorih Götzove dvorane. Vstop samo z vabilom. Vstopnina za osebo 10 dinarjev in 1 D nočni davek. Prosimo vse one, ki mogoče ne bi dobili vabila, a bi se radi udeležili plesnega venčka, naj se obrnejo na predsednika v Dravski vojašnici, soba št. 32, kjer dobijo vabila. Obleka promenadna. Izdaja vstopnic dne 23. februarja od 13. ure naprej pri blagajni Götzove dvorane. — Odbor.

Objava. Nabiranje dobrovoljnih prispevkov za ponesrečenega in točasno vpokojenega stražnika Lovrenca Kralj, kakor smo že poročali prične dne 18. t. m. Za sodelovanje pri tej prepotrebni akciji, so se prostovoljno javile sledeče dame: Gospa Šonc Katarina, Klančič Frančiška, Filipič Marija, gospodični Karara Dragica, Ačko Angela, ki so k temu pooblašene. Da se zabrani zloraba, bodo vse nabiralne pole od tozadnega odbora podpisane in od policijskega komisarijata potrjene.

Mestno kopališče je zopet stalno odprto: ob torkih, sredo, četrkih, petkih in sobotah od 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer, ob sobotah do 7. ure zvečer. Blagajna posluje od 9. do 5. ure, ob sobotah do 6. ure zvečer. Kadna kopel je vse navedene dni vsem strankam dostopna. Parna kopel je ob torkih, četrkih in sobotah za gospode, ob sredo in petkih pa za ženske.

Novost za Maribor! Koncesijonirana modna krojna šola za dame in gospode, Ljubljana, Židovska ulica 5 priredi meseca marca v Mariboru prirojevni tečaj za dame in gospode. Poučevalo se bo interese krojače in šivilje o vseh najmodnejših angleških in francoskih krojih. V tečaj se sprejemajo šivilje, za nešivilje se pa prireajo posebno lahki praktični tečaji. Vsaka dama se lahko tekom dveh mesecev nauči perfektno krojiti, da si samostojno lahko izvrši svojo garderobo. Za gospode krojače se sestavljajo posebni tečaji za pouk v krojenju najmodnejših specialnih moških oblek in vse druge moške garderobe, kakor damskih kostumov, plaštev itd. Tečaji bodo večerni in popoldanski. Prospekti zastoni! Prijave naj se pošljejo na: Konces. modna krojna šola za dame in gospode, Ljubljana, Židovska ulica 5.

KAKOR ROŽA MED TRNJEM

se lahko smatra

MILO „GAZELA“

ki po svoji nedosegljivosti kakovosti prekaša vse druge proizvode.

BELL, ČISTI IN VARUJE TRPEŽNOST PERILA!

PROSVETNA ZVEZA V MARIBORU.

Družba sv. Mohorja. Čas za vpisovanje v družbo sv. Mohorja poteka. Ni nam potrebno govoriti o velikih zaslugah, ki si jih je družba sv. Mohorja pridobila za slovenski narod. Lepo je bilo še pred par leti število njenih udov (nad 90.000), tuji so nas občudovali, žal, da je to število padlo v zadnjih letih skoraj na polovico. Ali je mogoče temu kriva udnina 20 D na leto? Ako premislimo, da stane skoraj vsaka knjiga, katero kupimo, najmanj 20 D, tedaj vidimo, da je že sam koler družbe sv. Mohorja vreden denarja, ki ga plačamo kot udnino, nikar ko nam družba sv. Mohorja nudi še poleg teg 3 lične, poučne knjige. Posvetna zveza v Mariboru naproša vse odbornike v njej včlanjenih in še ne včlanjenih prosvetnih in izobraževalnih društev, da gredo te dni od hiše do hiše, kjer naj agitirajo za Mo-

horjevo družbo. Naj ne bo slovenske hiše, ki ne bi bila naročena na knjige družbe sv. Mohorja.

Osnutki. Vsem društvom, ki so poslala že pristopne izjave, smo poslali potrdilo o sprejemu v PZ. Potrdilo smo priložili 1. in 2. osnutek za predavanja, katera naj društva po možnosti kmalu izvršijo. Oba osnutka je izdelal naš voditelj dr. A. Korošec. Take osnutke za predavanja bomo še nadalje izdajali, ker smo prepričani, da bodo vsem voditeljem društev dobrodošli. Stroški bodo malenkostni; 1. in 2. osnutek stane skupaj samo 1.50 D, katerega zneska pa ni treba sedaj pošiljati, ampak pozneje za več osnutkov skupaj, za kar bomo že priložili položnico.

Poslovnik. Nekatera društva so že prosila za poslovnik, s katerim jim pa še ne moremo postreči. — Poslovnik za vsa naša prosvetna in izobraževalna društva bo izdala ljubljanska PZ, ki ga pa še ni dala v tisk, kolikor je nam znano. Bomo urgirali, ker stvar je nujna. Kadar ga dobimo, ga bomo takoj poslali vsem včlanjenim društvom.

Poslovne tiskovine. Da dosežemo enotno poslovanje v naših društvih, bomo naročili skupno z ljubljansko PZ poslovne tiskovine: vložni zapisnik, blagajniško knjigo, seznam članov, intentarni zapisnik knjižnice (vse 4 v obliki zvezka po 50 strani) in pole članarine. To bo sicer nekaj stalo, ali neobhodno je potrebno, ako hočemo imeti red in disciplino v poslovanju, ki je pa zopet pogoj za delovanje društva.

Naša naznanila. Prosimo, vsa včlanjena društva, da vsa naša naznanila, ki jih objavljamo v »Straži« in »Slov. Gospodarju« skrbno zasledujejo in izpolnjujejo, jih iz listov izrezujejo in v svojih arhivu shranjujejo.

Tajništvo Prosvetne zveze v Mariboru.

Dr. Vinko Šarabon:

Zgodovinske anekdote.

(Dalje).

Pošta v zadregi.

Za časa francoskega kralja Ludovika Filipa (1830—1848) je prišlo nekoč na glavno pošto v Parizu pismo iz Rusije z naslovom: Največjemu francoskemu pesniku v Parizu.

Pošta je bila v zadregi. Bali so se, da bodo razžalili tega ali onega. Slednjič se je sešel nekaj svet višjih poštinih uradnikov in so sklenili, naj se pošlje pismo Lamartinu (1790—1869) kot najslavnejšemu francoskemu pesniku. Komaj pa je Lamartine zagledal naslov, že je rekel: »To pismo ni zame. Nesite ga gospodu Viktorju Hugolu« — Lamartinov značaj nam kaže anekdota: Različni nazori v 1. zvezku Zgod. anekdot, o Hugoju pa beremo v 2. zvezku str. 148: Najkrajši brzojavki; prim. tudi anekdoto »Bebec« — Zgodilo se je po Lamartinovi volji in nesli so pismo Hugoju. Brž ko je Hugo videl naslov, je rekel pismonoši: »To pismo ni zame, to je za Lamartina.« Dvakrat se je to ponovilo in je prišlo slednjič pismo nazaj na pošto. Ne vedoč drugega izhoda so pismo odprli in so brali: »Največjemu pesniku Francije, gospodu Moetu, ki napravlja najboljši šampanjec, pošilja pristrčne pozdrave veliki knez ruski Konstantin.« — Vse se je smejalo.

Dvojno presenečenje.

Ulrikstad je poletna prestolica švedskega kralja. Ob zidu parka sta se sprehajala lepega jesenskega popoldne leta 1879 dve dami, okusno napravljeni, a ne gizdavo. Staknili sta odprta vrata in sta smuknili v krasni park. Deset minut hodita sem in tja, pa zagledate nekega moža, ki je vrtnice obrezoval. Kakšnih petdeset let je bil star, preprosto oblečen.

»Slišite, Vi!« ga pokličeta. Hitro se je odkril in je prišel k njima.

»Ali bi nama mogli pokazati grad? Zdi se, da gospode ni doma. Dobro napitnino boste dobili.«

»Seveda; prosim, pojdita kar z menoj.« Vse je pokazal in razlagal je zraven kakor kakšen dobro naučen služabnik. Ko so grad pregledali, mu rečeta dami:

»Koliko smo Vam dolžni, gospod oskrbnik?«

»Nič.«

»Zakaj nič?«

»No, če že hočete, mi dovolite, da Vama poljubim roko.«

»Zelo ste dvorljivi. Kdo pa ste?«

»Švedski kralj Oskar II., častiti dami.« Začetkoma sta osupli, se pa hitro zavesta, se priklonita in rečeta: »Potem pa dovolite, Veličanstvo, da Vas pozdraviva v imenu najine matere angleške kraljice Viktorije.«

Račun slikarja.

Slavnega slikarja Meissonier-a že poznamo — prim. Zgod. anekdote 2. zvezek, str. 22: Prav je imel — Imel je navado, da je slikal prav majhne slike. Nekega dne je prišel k njemu ravnatelj gledališča in ga je prosil, naj mu preslika zaveso na odru. Meissonier ga vpraša: »Ali ste že videli moje slike?«

«O, da! A na to ne dam nič. Gre mi samo za Vaše ime, ki bo privabilo cele množice v gledališče.»

«Kako velika je zavesa?»

«Osemnajst metrov dolga in petnajst široka. Koliko zahtevate?»

«No, bomo zračunili.» Vzel je svinčnik in računil. Nato je dejal, popolnoma resen: «Meter mojih slik mi nese povprečno osemdesettisoč frankov. Zavesa bi stala torej okroglo dvaindvajset milijonov. To pa še ni vse. Dvanajst mesecev potrebujem, da naslikam petindvajset centimetrov; za vso zaveso bi potreboval 190 let. Vidite, gospod ravnatelj, prej bi bili prišli, prej, sedaj sem že prestar.»

Prav se mu je godilo.

Amerika ima vse polno svojih «kraljev». Ford je «avtomobilni kralj», Rockefeller «petrolejski kralj», Vanderbilt «železniški kralj» itd., kakor se pač kdo udeležuje. Imenovani Vanderbilt je dobil svoje ime odtod, ker je vse polno železnice njegova last. Nekoč se je peljal po neki svoji progi. Sprevodnik, ki je listke pregledoval, ga je poznal, in je šel molče mimo njega. Vanderbilto je bilo pa na tem, da vršijo njegovi uslužbenci službo vestno in točno, ne oziraje se na levo in ne na desno. Zato je rekel sprevodniku: «Zakaj ne zahtevate listka od mene?»

Sprevodnik ga je začuden pogledal, potem se je pa postavil strogo službeno pred njega in dejal: «Gospod prosim, vozni listek!»

Vanderbilt je segel v žep, je iskal in iskal, listka ni bilo, založil ga je bil! Sprevodnik se pa ni dal omehčati; vestno vršeč svojo službo je zahteval denar za listek in zraven še dvojni znesek za kazn, kakor je to v Ameriki predpisano. To še Vanderbilto še ni nikoli pripetilo, da bi bil na svoji lastni železnici kazn plačal. Pa je bilo čisto prav.

(Dalje prihodnjič).

Spominjajte se Dijaške večerje!

Ugodna prilika nakupa za stavbenike in zidarske mojstre! Proda se radi likvidacije iz proste roke in pod zelo ugodnimi pogoji; več strojev za izdelovanje cementne, zidne in strešne opeke, lomilec za kamenje, popolnoma nov s sortirancem za pesek, dve prenosljivi baraki trdo kriti, (388 in 214 kv. m), tračnica, vagončke s kipami, razno orodje, priprava za izdelovanje medsten iz gipsa itd. Ogleda se lahko vsak čas. Pojasnila daje «Hitrozid» v likvidaciji, Maribor, Prešernova ulica 1-1. 123 2-1

Za dolge in puste zimske večere kupujte knjig:

„Cirilove knjižnice“ Dosedaj izšlo 7 knjig

Dobite jih po zelo nizki ceni v prodajalni

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

Somišljeniki, širite naše liste!

Zahvala.

Podpisani je bil zavarovan pri zavarovalnici «Jugoslavija» v Ljubljani, ki mu je po požaru njegove sušilnice poplačala vso povzročeno škodo v njegovo popolno zadovoljnost. Zahvaljujem se ji za to kulantnost in jo najtopleje priporočam vsakemu.

121

Ivan Bezjak, oljarna, Fram.

Prazne steklenice od ODOL-a

prevzame

Irgovina Drago Rosina

MARIBOR, Vetrinjska ulica 26. MARIBOR, zaloga galanterije, drobnarije, parfumerije, vrvarskih in pletarskih izdelkov.

Na debelo.

122

Na drobno.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Klobuke

perilo

čevlje

dežne plašče, dežnike, nogavice, kravate itd, kupite najceneje pri

Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg 2.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dežne ponjave

za vozove in konje, gamaše, nahrbtnike, potne kovčke in torbice,

gonilne jermene

v vseh s'rinah i. t. d. priporoča

Ivan Kravos, Maribor

Aleksandrova cesta 13
Slomškov trg 6.

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vliito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbelter.

Maribor, Dravska ulica 15. Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovaskimi odpadki in vlitino.

Denar naložite

najboljše

pri

najvarnejše

Soodnještajerski ljudski posojilnic, r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) Za otroke:

Kvišku srca, 35, 36, 47 D.
Rajski glasovi, 58, 62 D.
Priatelj otroški, 7.50, 8.50 D.

b) Za odrasle:

Bogomila, 22, 25 D.
Pobožni kristjan, 15 D.
Češčena Marija, 47, 52 D.
Nebesa naš Dom 68, 80, 90 D.
Venec pobožnih molitev, 40 D.
Venec pobožnih pesem, 15 D.
Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov 12 D.

Kvišku srca Pesmarica (zl. obr.), 15 D.

Premišljevanja za celo leto I. in II. del, 32 D.

Družba vednega češčenja. Dve molitveni uri, 3 D.

Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src, 6 D.

Vir življenja, 29, 41 D.

Bog med nami, 20 D.

Večno življenje (rdeča obreza) 24 D, (zlata obreza) 33 D.

Nebeška hrana I. in II. del, 29 in 41 D.

Priprava na smrt, 29 D.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.